

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2021- jil yanvar-may ayları ushın dáslepki maǵlıwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sirtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sirtqı sawda salasında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkizedi.

2021- jıldıń yanvar-may ayları juwmaǵı menen respublikanıń sirtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 275,7 mln. AQSh dolların qurap, 2020- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 69,7 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 33,8 % ke kóbeydi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI
(yanvar-may, mıń AQSh dollari)**

	2020- jil	2021- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sirtqı sawda aylanısı	205 962,9	275 825,1	133,9 %	x
Eksport 	142 377,3	183 639,6	129,0 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	141 427,0	182 475,5	129,0	99,4
 <i>xızmetler</i>	950,3	1164,1	122,5	0,6
 <i>altın</i>	-	-	-	-
Import 	63 585,6	92 185,5	145,0 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	59 311,8	87 632,9	147,7	95,1
 <i>xızmetler</i>	4 273,8	4 552,6	106,5	4,9
 Saldo	78 791,7	91 454,1	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sirtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qáılestiriwde, Sirtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 183,6 mln. AQSh dollarına (29,0 % ke kóbeydi) hám import kólemi 92,2 mln. AQSh dollarına (45,0 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 91,5 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EŇ JOQARI ÚLESKE IYE BOLĖAN MÁMLEKETLER
(2021- jil yanvar-may, mln. AQSh dollari)**

**Qıtay Xalıq
Respublikası**

SSA – 62,9
Eksport – 48,3
Import – 14,6

Türkiya

SSA – 49,8
Eksport – 44,8
Import – 5,0

**Rossiya
Federacijası**

SSA – 48,7
Eksport – 33,3
Import – 15,4

Latviya

SSA – 17,5
Eksport – 16,5
Import – 1,0

Qazaqstan

SSA – 24,2
Eksport – 14,7
Import – 9,5

Ukraina

SSA – 8,2
Eksport – 7,8
Import – 0,4

**Koreya
Respublikası**

SSA – 7,7
Eksport – 0,5
Import – 7,2

**Chexiya
Respublikası**

SSA – 6,6
Eksport – 0,4
Import – 6,2

Germaniya

SSA – 4,8
Eksport – 0,4
Import – 4,4

**Qirg'iz
Respublikası**

SSA – 3,7
Eksport – 2,5
Import – 1,2

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Qıtay Xalıq Respublikasında (22,8 %), Türkiyada (18,1 %), Rossiya Federacijasında (17,7 %), Qazaqstanda (8,8 %), Latviyada (6,3 %), Ukrainada (3,0 %) hám Koreya Respublikasında (2,8 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiynlew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuğın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylasınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLI SIRTQI SAWDA BALANSI GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar-may, mıń AQSh dollari)

Sırtqı ekonomikalıq iskerlik boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamli sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (39,8 mln. AQSh dollari), Qıtay Xalıq Respublikası (33,7 mln. AQSh dollari), Rossiya (17,9 mln. AQSh dollari) hám Latviya (15,5 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI DINAMIKASI**
(yanvar-may, mln. AQSh dollari)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	80,5	54,8	62,9
Eksport	42,0	42,7	48,3
Import	38,5	12,1	14,6
Saldo	3,5	30,6	33,7
Túrkiya	37,3	25,6	49,8
Eksport	24,0	24,9	44,8
Import	13,3	0,7	5,0
Saldo	10,7	24,2	39,8
Rossiya Federaciyası	77,6	48,6	48,7
Eksport	63,3	36,7	33,3
Import	14,3	11,9	15,4
Saldo	49,0	24,8	17,9
Latviya	11,4	11,3	17,5
Eksport	9,6	9,3	16,5
Import	1,8	2,0	1,0
Saldo	7,8	7,3	15,5
Qazaqstan	31,3	22,4	24,2
Eksport	24,2	15,6	14,7
Import	7,1	6,8	9,5
Saldo	17,1	8,8	5,2
Ukraina	3,6	1,6	8,2
Eksport	1,5	1,1	7,8
Import	2,1	0,5	0,4
Saldo	-0,6	0,6	7,4

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qırǵız Respublikası	1,5	1,5	3,7
Eksport	1,3	0,8	2,5
Import	0,2	0,7	1,2
Saldo	1,1	0,1	1,3
Awǵanistan	0,5	1,4	2,2
Eksport	0,5	1,4	2,2
Import	-	-	-
Saldo	0,5	1,4	2,2
Litva	2,6	0,4	2,4
Eksport	0,0	0,0	2,0
Import	2,6	0,4	0,4
Saldo	2,6	0,4	1,6
Tájikistan	1,2	1,0	1,7
Eksport	1,2	1,0	1,7
Import	-	-	-
Saldo	1,2	1,0	1,7
Franciya	-	-	1,6
Eksport	-	-	1,2
Import	-	-	0,4
Saldo	-	-	-3,7
Irak	1,0	1,2	1,1
Eksport	1,0	1,2	1,1
Import	-	-	-
Saldo	1,0	1,2	1,1
Pákistan	0	0,5	1,3
Eksport	-	0,5	1,1
Import	-	-	0,2
Saldo	-	0,5	0,9

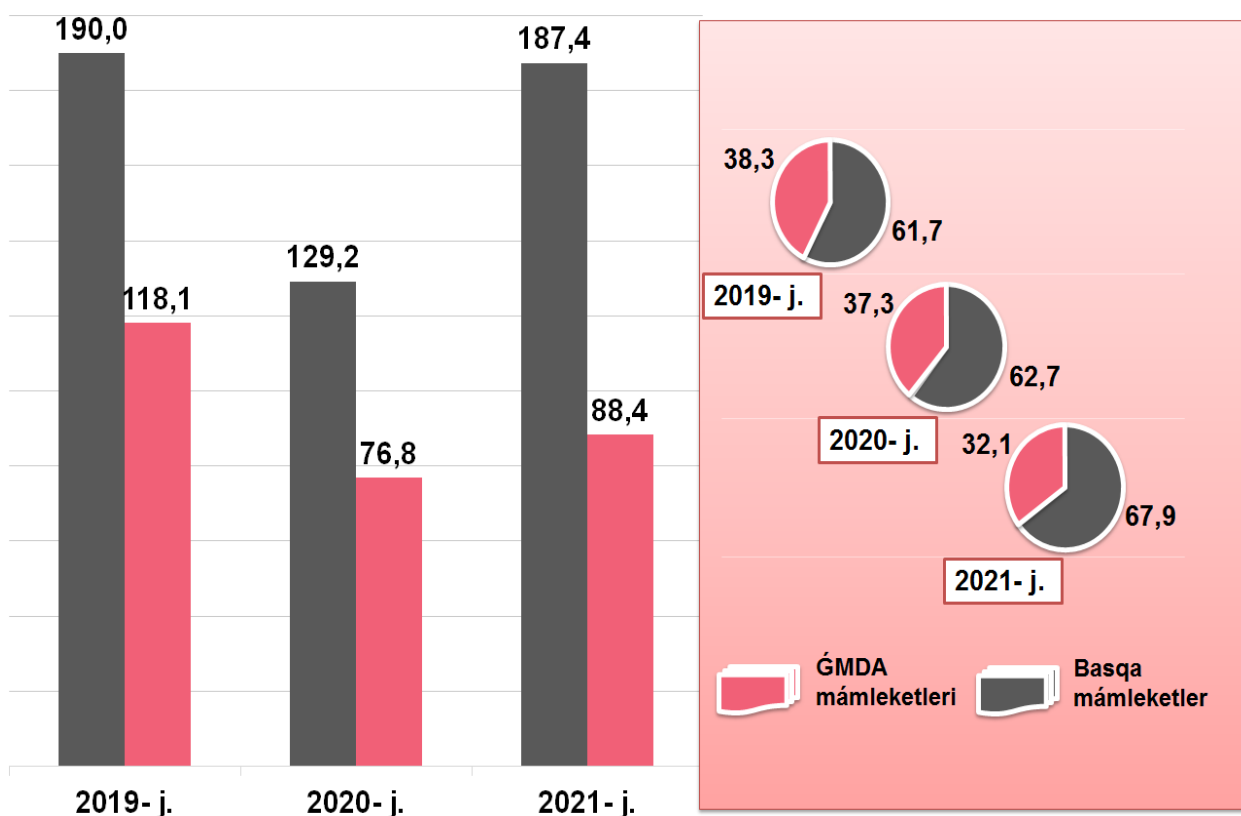
Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Gruziya	0,3	0,1	1,0
Eksport	0,3	0,1	1,0
Import	-	-	-
Saldo	0,3	0,1	1,0
Koreya Respublikası	24,5	14,3	7,7
Eksport	8,0	2,1	0,5
Import	16,5	12,2	7,2
Saldo	-8,5	10,1	-6,7
Estoniya	1,3	0,2	0,5
Eksport	1,0	0,2	0,5
Import	0,3	0,0	0,0
Saldo	0,7	0,2	0,5
Chexiya Respublikası	0,3	0,0	6,6
Eksport	0,0	0,0	0,4
Import	0,3	0,0	6,2
Saldo	0,3	0,0	-5,8
Túrkménistan	2,7	1,1	1,2
Eksport	0,3	0,3	0,4
Import	2,4	0,8	0,8
Saldo	-2,4	-0,5	-0,4
Germaniya	2,0	0,6	4,8
Eksport	0,1	0,3	0,4
Import	1,9	0,3	4,4
Saldo	-1,8	-0,0	-4
Italiya	0,0	0,0	0,3
Eksport	-	0,0	0,3
Import	-	-	-
Saldo	-	0,0	0,3

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońğı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladaǵı sheriklikti jáne de bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılǵan is-ilájlarǵa qaramay, 2021- jıldıń yanvar-may aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 32,1 % ti qurap, 2020- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 5,2 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-may, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2021- jıldıń yanvar-may aylarında 2020- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 32,1 % ke kóbeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 67,9 % ti quradı.

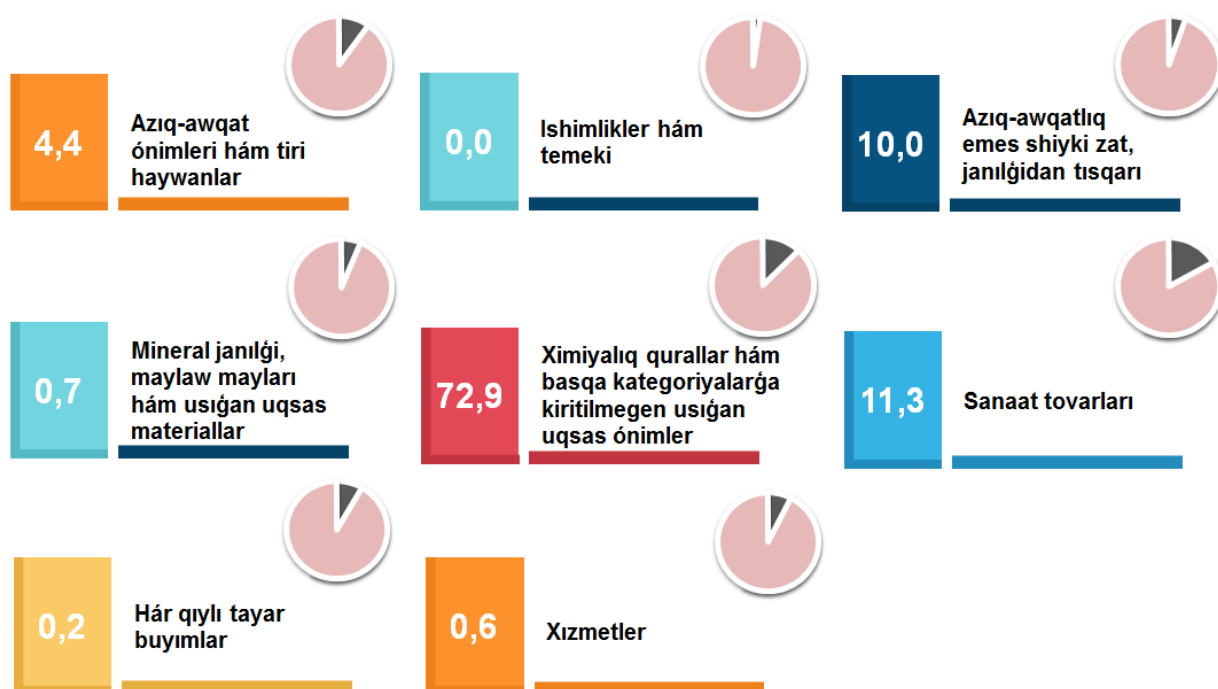
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ EKSPORTI (2021- jil yanvar-may)

Usı jıldıń yanvar-may aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 108 di qurap, olar tárepinen 183,5 mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqarı) kólemindegi (2020- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 29,0 % ke kóbeydi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiynlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 99,4 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (72,9 %), sanaat tovarları (11,3 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (10,0 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (4,4 %) úlesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2021- jil yanvar-may, úlesi, % te)

**ЎMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-may)**

XSSK qurami	Jámi			ЎMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	183 614,9	129,0	100,0	60 636,3	109,0	100,0	123 003,3	141,8	100,0
sonıń ishinde:									
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	8 041,2	102,5	4,4	2 644,5	57,5	4,4	5 396,7	166,3	4,4
Ishimlikler hám temeki	-	-	0,0	24,7	-	0,0	-	-	-
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	18 385,9	102,3	10,0	1 267,3	90,1	2,1	17 118,6	103,3	13,9
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	1 201,0	533,6	0,7	738,1	-	1,2	462,9	205,7	0,4
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	133 801,2	130,7	72,9	50 441,2	110,9	83,2	83 359,9	146,6	67,8
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyanıń sanıstırılǵan tovarları	20 737,0	186,6	11,3	4 460,2	127,5	7,4	16 276,8	213,7	13,2
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	284,5	17,7	0,2	131,0	954,9	0,2	153,5	9,6	0,1
Xızmetler	1 164,1	122,5	0,6	929,3	146,7	1,5	234,8	74,1	0,2

ĠMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĠMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2021- jıldıń yanvar-may aylarında eksport qılıńǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2020- jıldıń yanvar-mayǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar-may, % te)

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	4,0	5,5	4,4
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	4,7	12,6	10,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	1,2	0,2	0,7
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	0,2	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	81,0	71,9	72,9
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	8,6	7,8	11,3
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	-	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	-	1,1	0,2
Xızmetler	0,5	0,7	0,6

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYIRIM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2021- jil yanvar-may)**

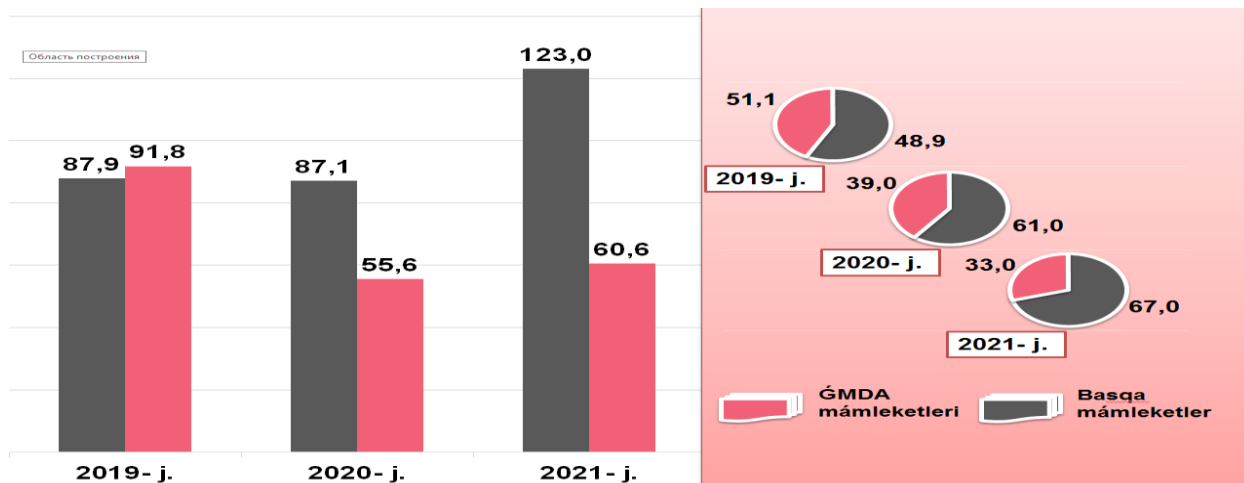
XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldıń mas dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	5 679,5	81,1
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	2 195,4	262,0
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	142,9	-
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	20,0	4.b
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1,2	-
Sút ónimleri hám qus máyekleri	2,3	-
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	24,7	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	15 578,3	143,2
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	2 569,4	45,2
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	32,8	61,6
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	205,4	14,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	1 201,0	5,3 b.
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	19,3	149,6
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	133 702,2	130,7
Efir mayları, rezinoidlar hám parfumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	74,2	244,1
Basqa jerde klassifikaciyanı baǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler	0,4	-
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	5,0	-

Sanaat tovarlari		
Toqimashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	20 505,7	194,0
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	2,8	2,0 b
Shoyın hám polat	-	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	228,5	41,9
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	-	-
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller	-	-
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	-	-
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	-	-
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskenerleri	-	-
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	46,5	3,4
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	224,2	14,1
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	13,8	-
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	297,2	149,3
Transport xızmetleri	577,3	109,1
Saparlar (turizm)	289,5	135,8
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	-	-

Sońǵı úsh jılda ǴMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttaǵı úlesi 2019- jıldıń yanvar-maydaǵı 51,1 % ten 2021- jıldıń yanvar-mayında 33,0 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttaǵı úlesi 67,0 % ti quradı.

**ЃMDA HАM BASQA MАMLEKETLERGE TOVAR
HАM XIZMETLER EKSPORTI KОLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-may, mln. AQSh dollari, ўlesi, % te)

2021- jildin yanvar-may aylari juvraginda tovar ham xizmetler eksporti boyinsha tiykarli sherik mamleketler quramida Qitay Xalq Respublikasi (eksport uliwma kolemini 26,3 % i), Turkiya (24,4 %), Rossiya Federaciyasi (18,1 %), Latviya (9,0 %), Qazaqstan (8,0 %), Ukraina (4,3 %) ham Qirgiz Respublikasi (1,4 %) mamleketleri saqlanip qalmaqta hamde olardin jami eksporttagi ulesi 92,4 procentti quramaqta.

**RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARLI
SHERIK MАMLEKETLERDIN ULESИ**
(2021- jil yanvar-may, % te)

2021- jıldıń yanvar-may aylarında, ótken jıldıǵı kibi tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarǵı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Rossiya Federaciyasınıń eki orıńǵa túsiwi esabınan, Túrkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-may aylarında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha geografıyası 2020- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 34 mámleketten 36 mámleketke kóbeydi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ TIYKARǵI SHERIK MÁMLEKET-
LERGE ÁMELGE ASIRǵAN EKSPORTI KÓLEMI HÁM ÓSIW PÁTLERI
(yanvar-may)**

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósiw pátleri, % te		Ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	42746,0	48276,9	101,9	112,9	1	1
Túrkiya	24940,9	44796,8	103,9	179,6	3	2
Rossiya	36715,7	33305,7	58,0	90,7	2	3
Latviya	9336,2	16451,7	97,3	176,2	5	4
Qazaqstan	15559,6	14697,8	64,4	94,5	4	5
Ukraina	1124,9	7815,5	76,4	694,7	10	6
Qırǵız Respublikası	777,0	2545,9	60,2	327,6	12	7
Awǵanıstan	1390,6	2247,8	280,3	161,6	8	8
Tájikstan	-	1990,8	28,3	-	30	9
Franciya	1014,6	1731,9	87,9	170,7	11	10
Litva		1240,7				11
Irak	1180,7	1142,0	119,4	96,7	9	12
Pákistan	460,7	1068,7	-	232,0	13	13
Gruziya	96,9	1049,5	28,3	1082,6	22	14
Koreya Respublikası	2062,4	482,6	25,9	23,4	7	15
Estoniya	225,1	462,9	23,3	205,7	18	16

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósiw pátleri, % te		Ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Chexiya Respublikası	0,0	398,3	4,7	-		17
Túrkménistan	293,0	363,5	99,6	124,1	16	18
Germaniya	274,5	354,0	247,6	129,0	17	19
Yaponiya	0,0	298,8	-	-		20

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılğan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı) kiredi.

**RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MÁMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-may, mıń AQSh dollari)**

XSSK quramı	Túrkiya		Qıtay		Rossiya		Latviya	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Jámi eksport	20 318,9	38 626,6	31 214,0	33 384,4	30 490,4	26 841,6	8 410,1	14 035,5

sonıń ishinde:

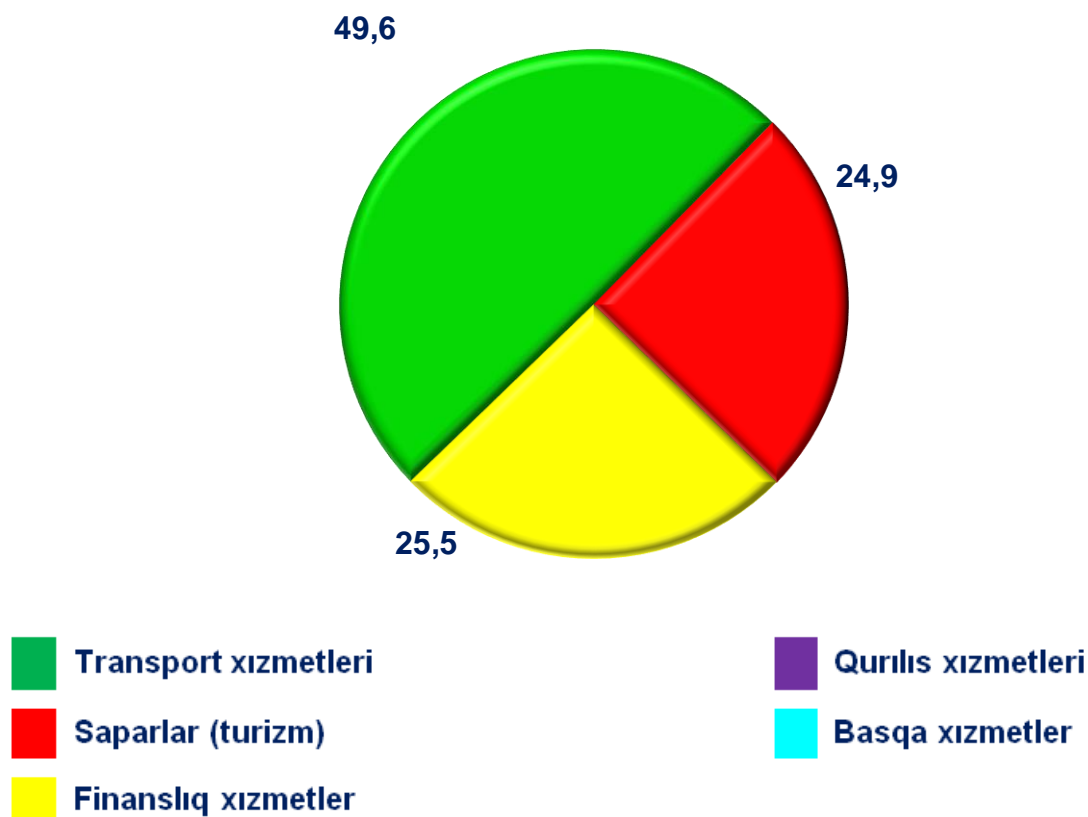
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	477,5	568,5	31,6	372,6	517,8	144,9	22,9	28,4
Ishimlikler hám temeki	-	-	-	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	9 495,3	12 973,1	331,6	2 225	1 355,8	1 204,7	2 107,3	161,6
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	-	-	-	-	-	-	-	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	27 522,2	23 244,1	21 663,2	38 498,8	31 141,1	27 364,6	7 206,1	16 261,7

XSSK qurami	Túrkiya		Qıtay		Rossiya		Latviya	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Sanaat tovarları	3 656,8	11 336,4	2 914,1	3 699,2	3 336,2	4 070,5	-	-
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	-	-	-	-	-	-	0,5	-
Hár qıylı tayar buyımlar	1 593,4	153,5	-	1,2	-	3,3	-	-
Xızmetler	0,8	0,8	0,4		364,9	517,8	-	0,0

Xızmetler eksporti kólemi 1 164,1 mıń AQSh dolların yaqı jámi eksport kólemińiń 0,6 % in qurap, 2020- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 22,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksporti quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (24,9 %), transport (49,6 %) hámde finanslıq xızmetler (25,5 %) úlesine tuwra kelgen.

XIZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-may, úlesi, % te)

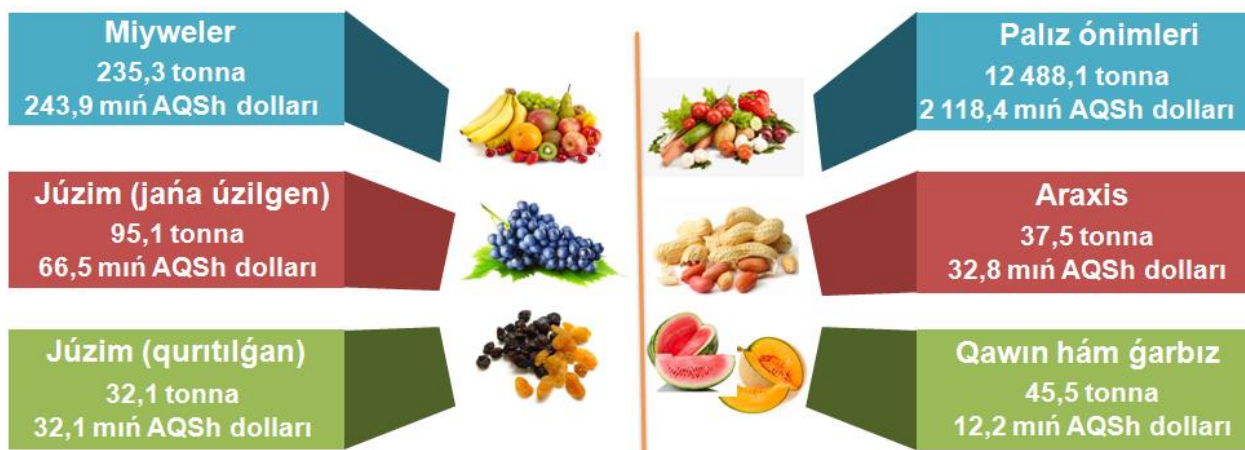
MIYWE HÁM PALIZ ÓNIMLERI EKSPORTI

Azıq-awqat ónimleriniń tiykarǵı bólegi bolǵan 2 250,7 miń AQSh dollar kólemindegi 12 648,0 tonnadan ziyat miywe hám palız ónimleri eksport qılınǵan. Bunda 2020- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 2 316,4 miń AQSh dollarǵa páseyiw gúzetilip, 49,3 % ke kemeydi. Miywe hám palız ónimleriniń eksport quramına qaralsa, 2 118,4 miń AQSh dollarına teń 12 488,1 tonna palız ónimleri, sonday-aq, 243,9 miń AQSh dollari kólemindegi 235,3 tonna miyweler eksport qılındı.

Húkimet tárepinen awıl xojalıǵı hám baǵshılıqtı rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratilip atırılǵanlıǵı sebepli, eksport qılınıp atırılǵan miywe hám palız ónimleriniń úlesi 1,2 % ti quradı.

**MIYWE HÁM PALIZ ÓNIMLERI EKSPORTI
(2021- jil yanvar-may, miń AQSh dollari)**

Miywe hám palız ónimleriniń tiykarǵı eksport bazarları Qazaqstan (89,2 %), Rossiya Federaciyası (5,9 %) hám Italiya (4,9 %) mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

Búgingi kúnde Qaraqalpaqstanda miywe-palız ónimlerin islep shıǵarıw, qayta islew hám eksport qılıw sektorınıń potencialı júdá joqarı hám bul qolay tábiyiy-ıqlım shárayatlarınıń barlıǵı hámde máhálliy islep shıǵarıwshılar tárepinen

toplanğan tájriybe menende baylanıslığı menen kórinedi. Usı sebepli húkimet awıl xojalıǵı shiyki zatın sanaat tiykarında qayta islewge hám jetistirilgen ónimdi saqlaw infrastrukturasın rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratpaqta.

**MIYWE HÁM PALIZ ÓNIMLERI EKSPORTI GEOGRAFIYASI
(yanvar-may)**

Mámleket atı	2020- jil			2021- jil		
	tonna	miń AQSh dolları	úlesi*, % te	tonna	miń AQSh dolları	úlesi*, % te
Qazaqstan	20 659,5	3 938,3	86,0	12 709,6	2 207,3	89,2
Rossiya Federaciyası	1 197,5	517,8	11,3	157,1	144,9	5,9
Italiya	-	-	-	34,7	121,7	4,9
Qıtay Xalıq Respublikası	51,0	53,0	1,2	-	-	-

*- summadan

TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI

Toqımashılıq ónimleri eksporti kóleminiń ósiwi tikkeley paxta shiyki zati ornına tayar ónim islep shıǵarıw hám qosımsha qun jaratıw maqsetinde ámelge asırılǵan reformalardıń nátiyjesi ekenin kóriw múmkin. Atap aytqanda, usı jilda 20 737,0 miń AQSh dollarlıq toqımashılıq ónimleri eksporti ámelge asırılıp, ulıwma eksporttıń 11,3 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 86,6 % ke ósti.

Eksport qilingan toqimashılıq ónimleri quramında paxtadan iyirilgen jip (98,9 %) hámde jipek hám jipek ónimleri (1,1 %) tiykarǵı úlesti iyelegen. Jil basınan 12 túrdegi toqimashılıq ónimleri dúnyanıń 8 mámleketine eksport qılındı.

Respublikanıń toqimashılıq sanaatın diversifikaciya qılıw hám tayar ónimler eksportın xoshametlew boyınsha ámeliy isler nátiyjesinde, mámleketimizdiń usı saladaǵı potentsialı asıp barmaqta.

TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-may, miń AQSh dollari)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
 Paxtadan iyirilgen jip	9 240,9	16 124,2	22803,9
 Jipek hám jipek ónimleri	380,6	87,6	91,9
 Naǵıslı gezleme	-	-	156,7
 Basqa toqimashılıq ónimleri	-	-	22,6
 Tayar trikotaj hám tigiwshilik kiyimleri	-	-	13,8
 Paxta ónimleri	22,8	-	-
 Paxtadan gezlemeler	-	-	-

Toqimashılıq ónimleriniń eń úlken úlesi Qıtay Xalıq Respublikası (11 391,7 miń AQSh dollari – 55,3 %), Rossiya Federaciyası (4 058,6 miń AQSh dollari – 19,7 %) hám Túrkiya (3 699,2 miń AQSh dollari – 17,9 %) mámleketleri úlesine tuwra keldi.

AYIRIM TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI
(yanvar-may, miń AQSh dollari)

**MÁMLEKETLER KESIMINDE TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI
DINAMIKASI**
(yanvar-may, miń AQSh dollari)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	6732,8	3656,8	11391,7
Rossiya Federaciyası	1550,3	3328,4	4058,6
Túrkiya	933,7	2914,1	3699,2
Qırғız Respublikası	-	41,0	193,1
BAÁ	190,2	-	90,3
Portugaliya	-	-	84,5
Pakistan	-	455,0	1057,4
Hindistan	-	87,6	36,6
Polsha	-	172,1	-

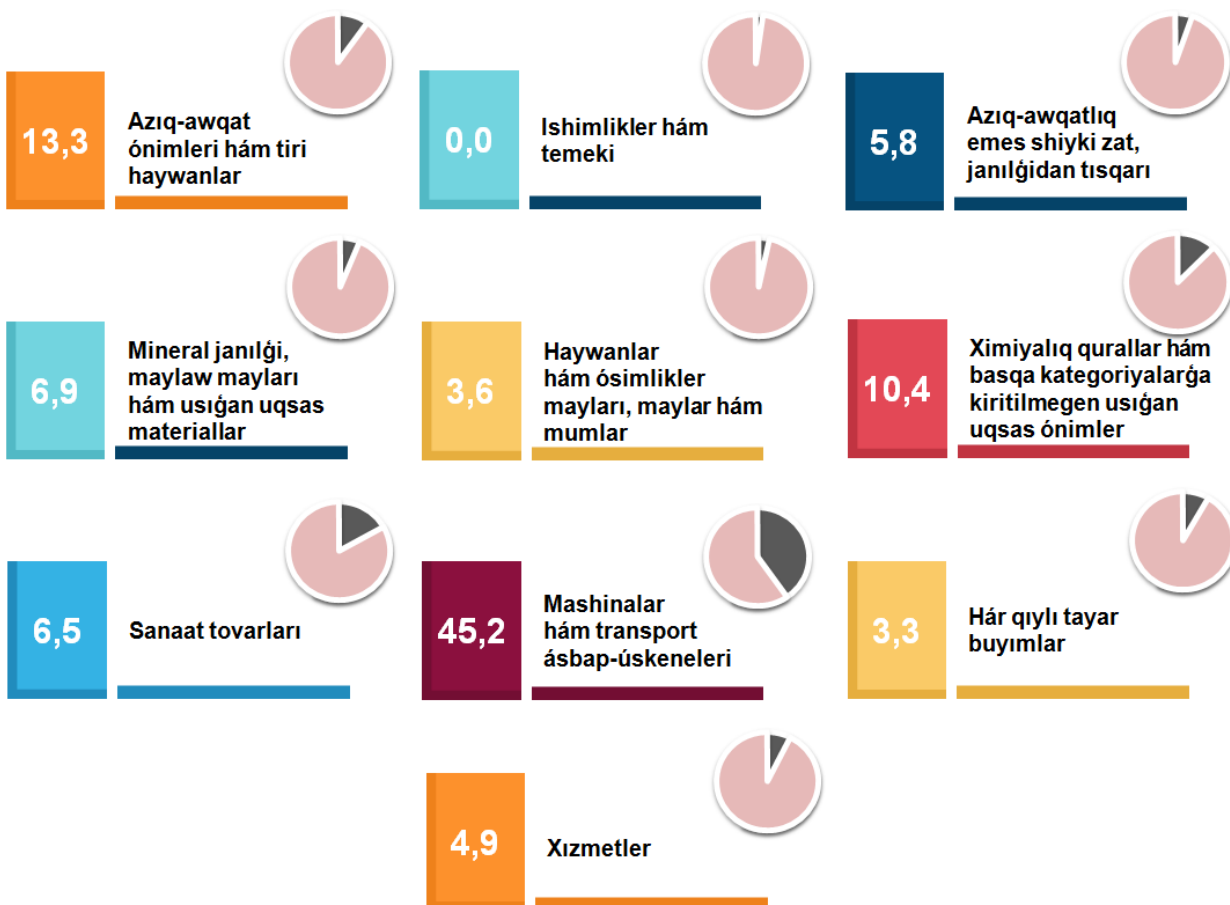
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI (2021- jil yanvar-may)

2021- jıldıń yanvar-may aylarında import kólemi 92,2 mln. AQSh dolların hám 2020- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 145,0 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (45,2 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (13,3 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (10,4 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYINSHA IMPORT QURAMI (2021- jil yanvar-may, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2021- jıldıń yanvar-mayında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda

28,6 mln. AQSh dollarğa kóbeydi hám 87,6 mln. AQSh dollardı quradı. Xızmetler importı bolsa 4,6 mln. AQSh dollarğa jetti.

**ЃMDA HÁM BASQA SIRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-may)**

Qurami	Jámi			ЃMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dolları	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	92 185,5	145,0	100,0	27 773,8	131,6	100,0	64 411,6	151,7	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	12 222,3	145,6	13,3	8 989,5	123,9	32,4	3 232,8	-	5,0
Ishimlikler hám temeki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	5 359,4	80,2	5,8	5 323,6	82,6	19,2	35,7	15,1	0,1
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	6 393,9	166,0	6,9	2 584,7	172,1	9,3	3 809,2	162,1	5,9
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	3 364,6	225,6	3,6	3 364,6	225,6	12,1	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	9 554,6	98,7	10,4	1 220,6	283,2	4,4	8 334,0	90,1	12,9
Sanaat tovarları	6 029,4	349,1	6,5	4 054,8	4 504,2	14,6	1 974,6	120,6	3,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	41 667,9	199,6	45,2	652,7	19,1	2,3	41 015,2	234,9	63,7
Hár qıylı tayar buyımlar	3 040,8	46,0	3,3	85,7	47,8	0,3	2 955,0	45,9	4,6
Xızmetler	4 552,6	106,5	4,9	1 497,6	491,7	5,4	3 055,0	77,0	4,7

Ağımdağı dáwirde import qılınğan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2019- jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń úlesi 6,1 % ten 16,9 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 59,8 % ten 45,2 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 8,2 % ten 3,3 % ke kemeydi.

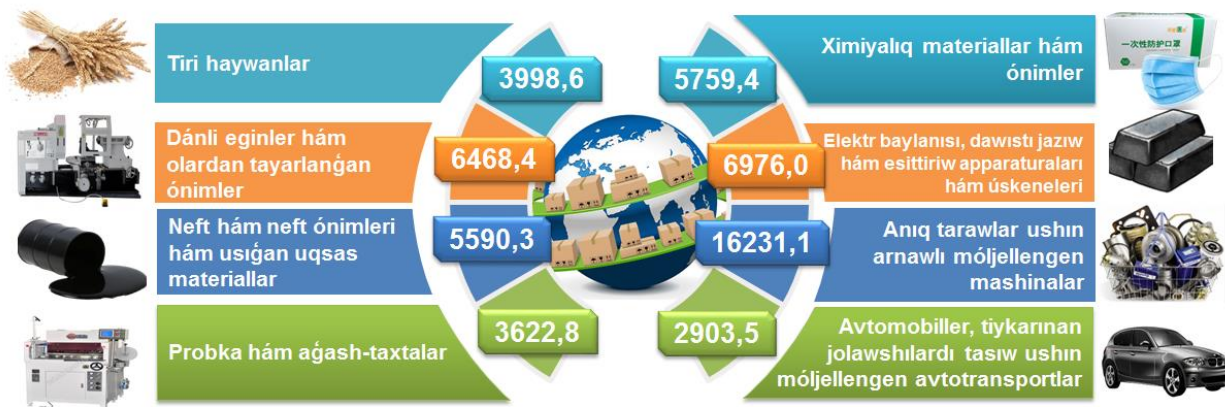
**IMPORT QURAMI DINAMIKASI
(2021- jil yanvar-may, úlesi, % te)**

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,5	13,2	13,3
Ishimlikler hám temeki	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	6,7	10,5	5,8
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	2,4	6,1	6,9
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	1,1	2,3	3,6
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	9,6	15,2	10,4
Sanaat tovarları	4,7	2,7	6,5
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	55,9	32,8	45,2
Hár qıylı tayar buyımlar	10,0	10,4	3,3
Xızmetler	4,2	6,7	4,9

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-may aylarında 2020- jıldıń yanvar-may aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 4,9 % ten 0,7 % ke kemeydi.

**AYIRIM IMPORT TOVARLARI
(2021- jil yanvar-may, miń AQSH. doll.)**

**XSSK BOYINSHA IMPORT QILINǴAN AYIRIM TÚRDEGI
ÓNIMLER QURAMI
(2021- jil yanvar-may)**

Ónim atı	Miń AQSh dollari	ózgeriw pátleri, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	6 468,4	105,2
Tiri haywanlar	3 998,6	297,3
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	27,6	46,0 b.
Palız hám miyweler	60,0	119,8
Gósh hám gósh ónimleri	207,5	678,1
Sút ónimleri hám qus máyekleri	261,5	13,1 b.
Balıq (teńiz súti emiziwshileri bolmaǵan), qısqıshbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omırtqasızlar hám olardan tayarlanǵan yarım tayar ónimler	107,6	298,9
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1 091,3	250,4
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	-	-

Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	3 622,8	61,1
Metall rudaları hám metall bólekleri	-	-
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	682,9	4,1 b.
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat	-	-
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	-	-
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	5 590,3	173,6
Kómir, koks hám briketler	790,0	125,2
Tábiyiy yaki jasalma gaz	13,7	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları	3 364,6	225,6
Haywan hám ósimlik mayları	-	-
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	599,6	190,5
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	67,4	149,8
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	5 759,4	89,6
Organikalıq ximiya zatları	2 576,5	131,3
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	476,2	156,7
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	67,3	16,5
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	649,3	160,2
Rezina buyımları	218,8	442,9
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	673,8	126,7
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	88,7	232,8
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	585,4	87,9
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	3 780,2	-
Qaǵaz, karton hám qaǵaz massası, qaǵaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	33,2	
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler	7 069,3	73,5 b.
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	14 566,8	297,4
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám ásbap-úskenerler hám olardıń detalları	5 154,3	131,2

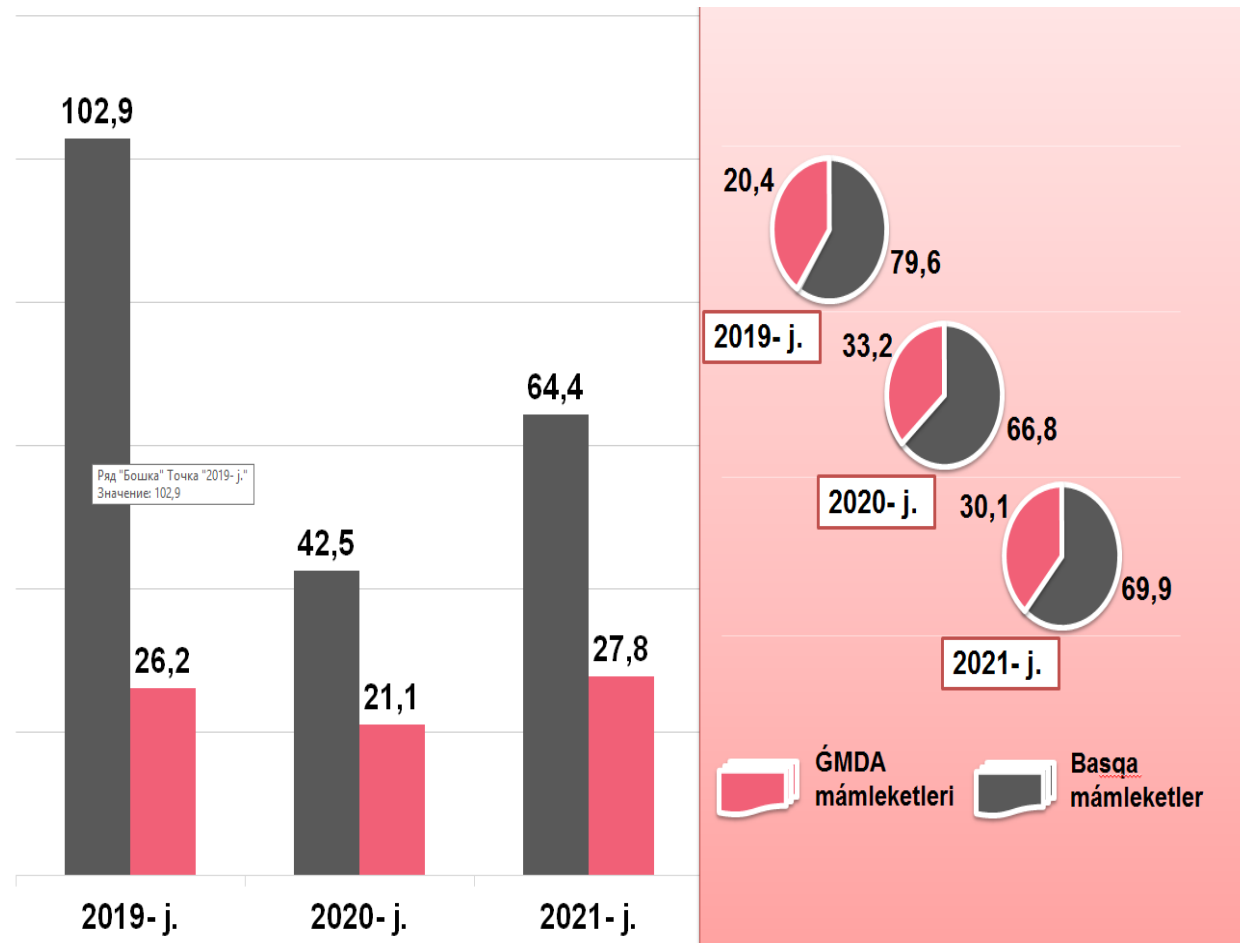
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	1 379,4	
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	6 976,0	118,6
Metallardı qayta islew mashinaları	39,5	14,9
Kantselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikal'q ráwishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler	45,3	
Avtomobiller	2 903,5	163,8
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	158,3	59,7
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 277,6	3,0 b.
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları	1 551,0	29,7
Ayaq-kiyim	1,5	75,0 b.
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	32,0	32,0 b.
Mebel hám onıń bólekleri, jatarjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	14,8	108,0
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyananbaǵan; saatlar	5,4	2,4 b.
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	2 285,1	66,6
Transport xızmetleri	79,6	157,3
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	1 615,8	5,2 b.
Finanslıq xızmetler	572,0	118,0

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları (70,3 % ke páseygen), hár qıylı tayar buyımlar (59,7 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı importınıń kemeyiwine bolsa, probka hám aǵash-taxtalar (38,9 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ЎMDA HÁM BASQA SIRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XIZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-may, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Rossiya Federaciyası ulıwma import kóleminde 16,7 % úlesi menen Qıtay Xalıq Respublikasın (15,9 %) artta qaldırǵan halda birinshi orındı iyeledi.

2021- jıldıń yanvar-may ayları juwmaǵı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 41 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

**TOVAR HÁM XIZMETLER IMPORTINDAĞI JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar-may)**

Mámleket atı	mıń AQSH dollari		ósiw páti, % te		orni	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Rossiya Federaciyası	11883,4	15375,0	82,8	129,4	3	1
Qıtay Xalıq Respublikası	12139,1	14618,7	31,6	120,4	2	2
Qazaqstan	6838,8	9534,6	96,4	139,4	4	3
Chvesiya	112,3	8680,3	141,0	7731,7		4
Koreya Respublikası	12233,2	7164,1	73,9	58,6	1	5
Vyetnam	5927,3	7088,6	114,0	119,6	5	6
Chexiya Respublikası	23,8	6246,2	6,8	26249,2		7
Túrkiya	711,7	4983,8	5,4	700,2		8
Germaniya	342,5	4433,3	18,3	1294,2		9
BAÁ	227,3	2702,2	20,9	1188,6	16	10
Qırǵız Respublikası	670,0	1238,6	319,9	184,9	15	11
Latviya	1977,0	963,4	111,0	48,7	6	12
Niderlandiya	177,6	921,6	69,5	519,0		13
Iran	1015,5	875,0	32,4	86,2	7	14
Türkmenistan	783,8	794,6	32,2	101,4	10	15
Vengriya		658,4	-	-		16
Polsha	694,3	559,8	42,9	80,6	14	17
Belgiya	540,3	449,2	97,6	83,1		18
Franciya	11,8	437,2	80,5	3703,0		19
Ukraina	546,4	431,7	26,4	79,0	17	20

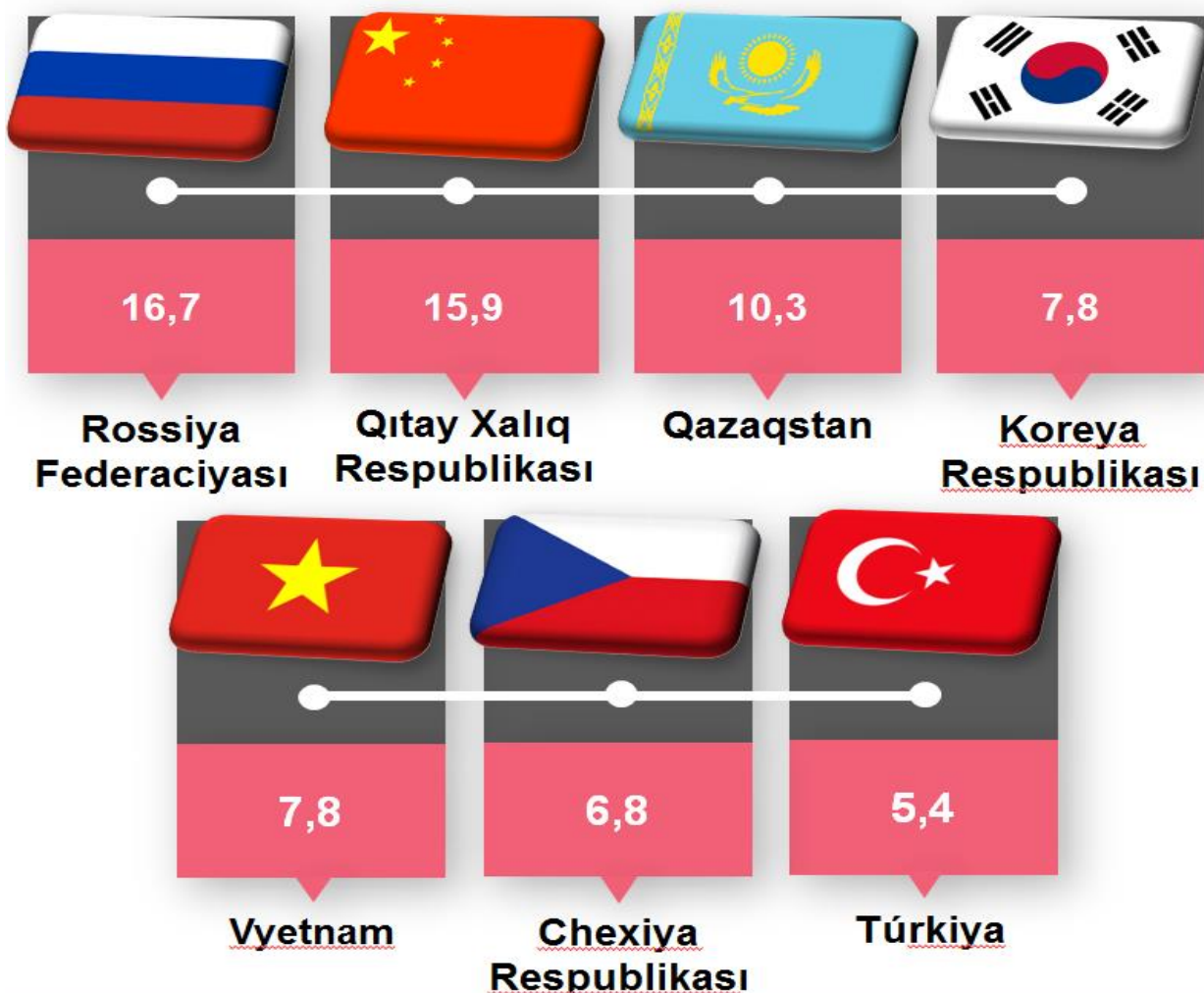
Sonı aytıw kerek, Chexiya Respublikası, Germaniya, BAÁ, Türkmenistan, Niderlandiya, Franciya hám Belgiya kibi mámleketler Qaraqalpaqstan

Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Rossiya Federaciyası, Qıtay Xalıq Respublikası, Qazaqstan, Chexiya Respublikası, Koreya Respublikası, Túrkiya hám Germaniya) jámi importtıń 70,7 % úlesin quradı, bul 60,0 mln. AQSh dolların quradı.

RESPUBLIKA IMPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MÁMLEKETLERDIŃ ÚLESİ
(2021- jil yanvar-may, % te)

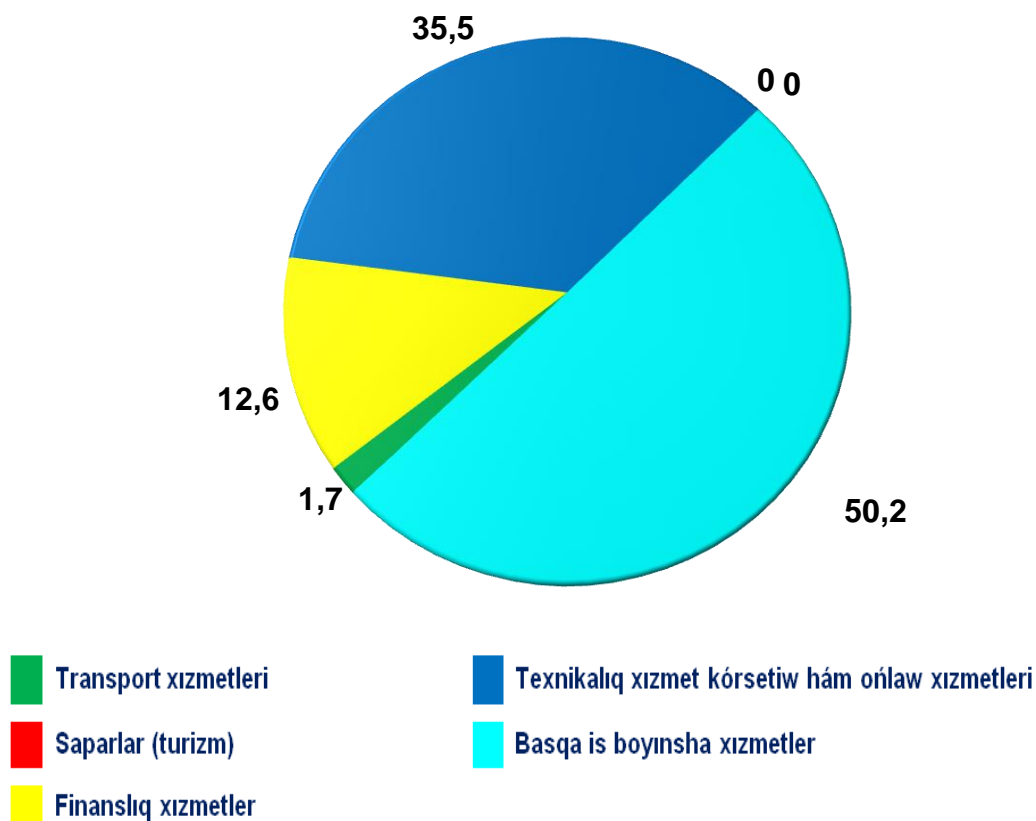

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanganı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskeneler, sonday-aq, olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiyiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası,

Koreya Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

XIZMETLER IMPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-may, úlesi, % te)

2021- jıldıń yanvar-may ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 4 552,6 mıń AQSh dolların yaki jámi import kóleminiń 4,9 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 1,8 % ke túsken. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi texnikaliq xizmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (50,2 %) hám basqa is boyınsha xızmetler (35,5 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, finansliq xızmetler (12,6 %) hám transport xızmetleri (1,7 %) quradı.

Sırtqı ekonomikalıq baylanıslar hám sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06